

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 5269/2019
24.09.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац и Драгане Маринковић, чланова већа, у парници тужиле Републике Србије, коју заступа Државни правобранилац, Београд, против туженог АА из ..., чији је пуномоћник Предраг Васовић, адвокат у ..., ради стицања без основа, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду број Гж 1831/19 од 13.03.2019. године, исправљеној решењем број Гж 1831/19 од 29.03.2019. године, у седници већа одржаној 24.09.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду број Гж 1831/19 од 13.03.2019. године, исправљена решењем број Гж 1831/19 од 29.03.2019. године, тако што се обавезује тужени АА из ... да тужиљи уместо износа од 8.557.532,00 динара, исплати износ од 1.351.192,30 динара, у року од 15 дана, па се пресуда Првог Основног суда у Београду бр. П 21189/16 од 14.12.2018. године **потврђује** у делу којим је одбијен тужбени захтев тужиле преко досуђеног износа од 1.351.192,30 динара, па до износа од 8.557.532,00 динара.

У преосталом делу ревизија туженог се као неоснована одбија.

Образложење

Први основни суд у Београду је пресудом бр. П 21189/16 од 14.12.2018. године првим ставом изреке дозволио преиначење тужбе. Другим ставом изреке је одбио тужбени захтев тужиле којим је тражила да јој тужени исплати износ од 8.557.532,00 динара са законском затезном каматом почев од 10.08.2000. године па до исплате. Трећим ставом изреке је обавезана тужиља да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 505.500,00 динара са законском затезном каматом почев од наступања услова за извршење па до исплате у року од 15 дана.

Апелациони суд у Београду је пресудом број Гж 1831/19 од 13.03.2019. године, исправљеној решењем број Гж 1831/19 од 29.03.2019. године, преиначио пресуду Првог Основног суда у Београду у њеном другом ставу изреке, тако што је обавезао туженог АА из ..., да тужиљи исплати износ од 8.557.532,00 динара, у року од 15 дана. Другим ставом изреке је укинуо наведену пресуду у делу става другог изреке којим је одлучено о камати на износ главног дуга од 8.557.532,00 динара, као и у трећем ставу изреке, па је у том делу предмет вратио првостепеном суду на поновно суђење.

Против правноснажне пресуде донете од стране другостепеног суда тужени је изјавио благовремену ревизију због погрешне примене материјалног права.

Одлучујући о ревизији тужног на основу члана 399. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 125/04, 111/09), који се примењује на основу члана 506. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/2011 и 55/2014), јер је тужба у овом спору поднета 11.07.2011. године, Врховни касациони суд је оценио да је ревизија туженог дозвољена и да је делимично основана.

У поступку пред нижестепеним судовима није учињена битна повреда парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 9. Закона о парничном поступку на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а у ревизији се не указује на какве друге повреде ЗПП-а.

Према утврђеном чињеничном стању, на основу решења АД „Дипос“ Београд о додели стана у закуп од 17.07.2002. године, тужени је са тужиљом 10.08.2000. године закључио уговор о закупу стана на неодређено време и то стана у ..., у улици ... број ..., улаз ..., стан број ... на ... спрату, површине 87,38 м², који је у својини Републике Србије. Истога дана је тужила као продавац са туженим као купцем закључила уговор о откупу предметног стана. Правноснажном пресудом Четвртог општинског суда у Београду број П 1273/03 од 29.02.2008. године је утврђено да су ништави решење „Дипос“ А.Д. Београд од 17.07.2000. године о додели стана у закуп, уговор о закупу стана од 10.08.2000. године и уговор о откупу стана од 10.08.2000. године. Пресуда је постала правноснажна 17.09.2009. године. Тужени је стан користио почев од 10.08.2000. године до 03.06.2011. године, када се из њега иселио и записнички га предао заступнику тужиље.

Након иселења туженог Закључком Владе Републике Србије од 24.05.2012. године, овај стан је одређен за службене потребе за привремени смештај изабраних и постављених лица као корисника средстава у државној својини док траје вршење одређених послова и предат је Министарству унутрашњих послова, Сектору за ванредне ситуације који ће станом располагати за службене потребе давањем на привремено коришћење изабраним и постављеним лицима у том министарству за вршење службене дужности, те је тако одлуком стамбене комисије од 12.06.2012. године овај стан додељен на привремено коришћење трећем лицу.

Вештачењем је утврђено да износ тржишне закупнине на дан давања налаза 13.08.2017. године за предметни стан за период од 10.08.2000. године до 30.06.2011. године (за 129 месеци и 25 дана) износи 8.557.532,00 динара. Месечна закупнина је утврђена у висини од 550 евра. Према средњем курсу НБС на дан вештачења 03.08.2017. године 550 евра у динарској противвредности износи 65.911,84 динара (550 евра x 119,8393= 65.911,84 динара).

На основу овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је одбио тужбени захтев тужиље за исплату траженог износа са образложењем да јој не припада право на накнаду у смислу одредбе члана 210. и 219. Закона о облигационим односима, јер тужила није доказала да би за време које је тужени користио стан, издавала у закуп

по тржишним условима, нити је пружила доказе да би стан издавала по основу закупа и остваривала тржишну закупнину након исељења туженог. Ово с обзиром на чињеницу да се по исељењу туженог стан користи за службене потребе без плаћања закупнине, те да тужила током поступка није доказала да је услед радње туженог, односно коришћења предметног стана дошло до увећања његове имовине и умањења имовине на њеној страни.

Супротно, другостепени суд је оценио да је првостепени суд погрешно применио институт стицања без основа из члана 210. и члана 219. Закона о облигационим односима. Оценио је да тужила има право на изгубљену закупнину за стан на коме је власник за све време неовлашћеног коришћења од стране туженог (10.08.2000. до 30.06.2011. године) и то у висини закупнине по тржишним ценама које су утврђене на основу налаза и мишљења вештака на које парничне странке нису имале примедбе.

По оцени Врховног касационог суда тужбени захтев тужиле је само делимично основан. Битна чињеница за решење ове парнице је та што је тужила са туженим закључила уговор о закупу стана на неодређено време 10.08.2000. године и истог дана закључила уговор о откупу тог стана, да би касније покренула парницу за утврђење ништавости тих уговора. Правноснажном пресудом Четвртог општинског суда у Београду број П 1272/03 од 29.02.2008. године, (правноснажна 17.09.2009. године) је утврђено да су ништави решење „Дипоса“ о додели стана, као и оба уговора које је тужила закључила са туженим 10.08.2000. године. По становишту Врховног касационог суда без обзира што је правноснажном пресудом утврђен као ништав основ коришћења стана од стране туженог, тужени није неовлашћено користио стан у периоду од усељења у стан (10.08.2000. године) па све до правноснажности пресуде којом је утврђена ништавост уговора о закупу стана и уговора о откупу стана (17.09.2009. године). Ово зато што се грешка државе не може превалити на појединца, у овом случају на туженог који је док је водио парницу имао неизвесну ситуацију да ли ће тужила успети са тужбеним захтевом за утврђење ништавости уговора о закупу стана и о његовом откупу. У том смислу се изјаснио и Европски суд за људска права у предмету *Gladysheva protiv Rusije* (захтев број 7097/10) у пресуди од 06.12.2011. године наводећи: „Ризик сваке грешке што почини државно тело требало би да сноси сама држава, пропусти се не би смели исправљати на штету појединаца (види *Gashy, Mutatis Mutandis, Radchicov protiv Rusije broj 6558/01, St 50, 24.maj 2007. godine*)“. Према томе, наплата тржишне закупнине туженом за цео период становања би био прекомеран лични терет туженом, а што јавни интерес није оправдао. Међутим, након правноснажности пресуде, па до исељења туженог, основан је тужбени захтев тужиле да туженом наплати изгубљену закупнину јер је у том периоду од 20 месеци и 15 дана, он стан користио неовлашћено и неосновано се обогатио за износ неплаћене закупнине. Имајући у виду налаз вештака којим је утврђено да је месечна закупнина за спорни стан износила 550 евра (према средњем курсу НБС на дан вештачења 03.08.2017. године 550 евра у динарској противвредности износи 65.911,84 динара), то је тужени дужан да тужили надокнади износ од 1.351.192,30 динара на основу члана 210. Закона о облигационим односима. Суштина стицања без основа је у томе да је на страни једног лица настало умањење имовине, што се у конкретном случају догодило на страни тужиле, док на страни другог лица постоји увећање имовине што се догодило на страни туженог, јер је користио стан тужиле не плаћајући закупнину у

временском периоду од 20 месеци и 15 дана, а знао је да више нема основ за његово коришћење.

Из изнетих разлога Врховни касациони суд је преиначио другостепену пресуду тако што је преко износа од 1.351.192,30 динара па до износа од 8.557.532,00 динара усвојио ревизију туженог и одбио жалбу тужиоца те потврдио првостепену пресуду у побијаном одбијајућем делу.

Међутим, ревизија туженог није основана у делу којим побија другостепену пресуду за износ од 1.351.192,30 динара, јер је утврђено да је у периоду од 20 месеци и 15 дана, спорни стан користио неовлашћено и неосновано се обогатио за износ неплаћене закупнине чија је висина утврђена на основу налаза вештака.

Врховни касациони суд је одлучио као у изреци на основу члана 405. став 1. и члана 407. став 1. ЗПП.

Имајући у виду чињеницу да је другостепени суд укинуо првостепену пресуду у делу којим је одлучено о законској камати на износ главног дуга, као и у делу одлуке о трошковима поступка, Врховни касациони суд није у процесној могућности да на досуђени износ главног дуга досуди камату и трошкове поступка без обзира на успех туженог са ревизијом, већ ће о тим захтевима одлучити првостепени суд.

**Председник већа - судија
Звездана Лутовац,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић